

ಎಂಬ ಪದಪುಂಜವಾಗಿ ಹಲವು ಕಾಲ ಬಹಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ಪದಕಂಠೆಯು ಕಂತೆ ಒಗದಂತೆ ಲಡಕಾಸಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಆಡಿಸಲು ಪೂರಕವಾದ ಸಾಧನವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಾವಟಿ. ಎಡಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬುಗುರಿಯ ತಲೆಯ ಬಳಿ ಚಾವಟಿಯ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮೊಳೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಶಂಖಾಕೃತಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತಬೇಕು. ಅದರ ಮತ್ತೊಂದು ತುದಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ದಪ್ಪ ಮಾಡಿರಬೇಕು. ವೇಗವಾಗಿ ಸುತ್ತುವಾಗ ಅದು ಚಾವಟಿಯ ಕೊನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುವಾಗ ಕಿರುಬೆರಳು, ಅನಾಮಿಕಗಳ ನಡುವೆ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಆಗ ಅದು ಜಾರಿ ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯುವ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಸೋಡಾ ಬಾಟಲಿಯ ಮುಚ್ಚಳದ ಮಧ್ಯೆ ತೂತುಮಾಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ತೂರಿಸಿ ಅಲಂಕಾರ ಬೇರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೆಣೆದು ಹುರಿ ಮಾಡಿದ ದಪ್ಪ ದಾರವನ್ನು ಚಾವಟಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದ ದಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪೆಡಸುತನವಿರುತ್ತದೆ. ಚಾವಟಿಯ ಉದ್ದವನ್ನು ಬುಗುರಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಏನೇ ಆದರೂ ಅದು ಆಡುವವರ ಸೊಂಟದಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆರುವ ಉದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಚಾವಟಿಯು ಪೂರ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಬುಗುರಿಯ ತಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ಎಳೆದು ತೂಗಿಸಿದರೆ, ಅದರ ತುದಿಯು ಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಡುಗಿಯರ ಬಿಗಿ ಜಡೆಯ ತುದಿಯು ಚೇಳಿನ ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಾಗುವುದನ್ನು ಅದು ನೆನಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಬುಗುರಿಗೆ ಬೇಗ ಸುತ್ತುಲು

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಪಳಗಿಸಲು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಸಿ, ಹಲವು ಬಾರಿ ಸುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಆಟಗಾರರ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾಗಿ ಅದು ಬುಗುರಿಯನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಚಾವಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಆಟವೆಂದರೆ 'ಹನುಮಂತನ ಬಾಲ'. ಸುತ್ತಿರುವ ಚಾವಟಿಯನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬುಗುರಿಯಿಂದ ಕಳಚಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹನುಮಂತನ ಬಾಲದಂತೆ ಶಂಖಾಕೃತಿಯಾಗಿ ಇಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದ ಬಾಲವನ್ನು ಇಟ್ಟವರು ಗೆದ್ದಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಹನುಮಂತನು ರಾವಣನ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂಬುದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು.

ಬುಗುರಿಯಾಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಮರಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಅದನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸದೆ ಕೈಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ತಿರುಗುವಂತೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾನು ಕರತಲಬುಗುರಿಯಾಟದ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರತಲಾಮಲಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಆಕರ್ಷಕ ಕಲೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸಹಪಾಠಿಯೊಬ್ಬಳು ಬೆರಗುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

'ಕೈ ತೂತಾಗೋದಿಲ್ಲಾ?' ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. 'ಇಲ್ಲ, ನೋಡು' ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೈಮೇಲೆ ಆಡಿಸಿಕೊಂಡು ತೋರಿಸಿದೆ. ಆಸೆಯಿಂದ ಕೈಮೇಲೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, 'ನಿನ್ನ ಕೈಮೇಲೆ ಬುಗುರಿ ಆಡಿಸಲಾ?' ಎಂದೆ. ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಬಲಗೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಅವಳ ಅಂಗೈಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದೆ. ಅದು ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ. ಅವಳು ಬುಗುರಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ಬಿಟ್ಟು, ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದಿರುವುದು ಅರಿವಾಗಿ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಅವಳೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬುಗುರಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದು ಬುಗುರಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸಿದಾಗ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಏನೋ ಪುಳಕ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಮುಗುಳುನಗೆ. ತಿರುಗುವುದು ನಿಂತ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಕೈ ಕೊಡವಿಕೊಂಡು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಓಡಿದ್ದಳು.

ಬು ಗು ರಿ ಯು ಸಮತಟ್ಟಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಆಡಿಸಿದಾಗ ಅಂತರ್ವಲಿತವಾಗಿ ಚಲಿಸಿ ಒಂದೆಡೆ

ನೇರವಾದ ಸ್ಥಿರಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಿರುಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಬಲಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಲಿ, ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಎಡಕ್ಕೆ ವಾಲಿ, ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹಾಗೆ ಓಲಾಡಲು ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ತಿರುಗುವ ವೇಗವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿ ತಟಸ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಬುಗುರಿಯು ಹೀಗೆ ಬಲಕ್ಕೆ, ಎಡಕ್ಕೆ ವಾಲುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಭೂಮಿಯು ತಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ವಾಲಿದರೆ ಬೇಸಿಗೆಯು, ಅದರಿಂದ ದೂರ ವಾಲಿದರೆ ಚಳಿಗಾಲವು ಬರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಬುಗುರಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದ ಹುಡುಗನಿಂದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಆಡಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಮನದಲ್ಲಿ ನಾಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮರೆತಿದ್ದೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಡೆದ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, 'ಗುನ್ನ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಯಾರದೋ ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದು, ಬುಗುರಿ ತುಂಡಾಯಿತು' ಎಂದು ಬೇಸರದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು ನಗುತ್ತಾ 'ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಏನಿಲ್ಲ. ಮೊಳೆ ಹೊಡೆಯುವಾಗ ಜೋರಾದ ಏಟು ಬಿದ್ದು ಒಳಗಡೆ ಸೀಳಿರುತ್ತೆ. ಮೇಲಿಂದ ಏಟು ಬಿದ್ದಾಗ ತುಂಡಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಮುಂದಿನ ಬಾರಿಯೂ ಗುನ್ನ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಆಡು. ಆಗ ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಹೊಸ ಬುಗುರಿಗೆ 'ಗುನ್ನ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋ ಬೇಡವೋ' ಎಂಬ ಓಕಲಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದೆ.

ಬುಗುರಿಯ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವಾಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅನೇಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ನಮಗೆ ದಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎರಡು ಕೈಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ, ಬೆರಳುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ, ಕೈಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆ, ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುವ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಇತರರಿಗಿಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುವ ಚುರುಕುತನ, ನಮ್ಮ ಆಟದ ಅನಂತರ ಗೆಲೆಯರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ, ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಸ್ನೇಹಪರತೆ... ಒಂದೇ, ಎರಡೇ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೀವನದ ಪರ್ಯಾಯ ಅಪೂರ್ವ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಅಂದು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಇಂದೂ ಕೂಡ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆಗ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಎದ್ದ ನಮಗೆ ದಕ್ಕಿದ ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಣೆಯುಂಟೆ? ಕೂಡಿ ಆಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಮಗೆ ಪಾಠ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು, ಊಟ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು, ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈಗ ಮಾಸಿದ ಬಣ್ಣದ ಬುಗುರಿ, ಪಳಗಿದ ಕೆಂಪು ಚಾವಟಿಗಳು ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿವೆ. ಬುಗುರಿಯನ್ನು ಆಡುವವರು?

